بیانات معظم له در دیدار جمعی از مدّاحان اهل بیت به مناسبت سالروز میلاد حضرت زهرا (س) - 18 /شهریور/ 1380

بسم اللّه الرّحمن الرّحیم
اوّلاً به همه حضّار عزیز، این عید بسیار بزرگ و این روز نورانی و این خاطره فراموش نشدنی و بی نظیر تاریخ بشری را -که ولادت حضرت صدّیقه طاهره سلام اللّه علیها است - تبریك عرض می كنم. ان شاءاللّه این عید بر شما مبارك باشد و همه شما منظور نظر بانوی دو عالم - این برجسته ترین چهره زن در تاریخ بشر و برترین بنده خدا - قرار گیرید و از شما قبول كنند. از دوستان عزیزی هم كه برنامه اجرا كردند - چه مدّاحان عزیز، چه شعرای عزیز - و همچنین از كسانی كه این همخوانیِ بسیار خوب و خوش مضمون و خوش آهنگ را اجرا كردند، صمیمانه تشكر می كنیم.
امروز مثل خیلی از دورانهای دیگر تاریخ، ما - جریان ولایت و دوستداران ائمّه علیهم السّلام - به تبیین احتیاج داریم ؛ گفتن، بیان كردن، روشن كردن و حقایق را در معرض بینایی و دانایی انسانها قرار دادن. اگر اهمیتِ تبیین نبود، امام صادق علیه السّلام شاعری مثل «كمیْت» را آن گونه مورد عنایت قرار نمی داد ؛ یا امام هشتم علیه السّلام «دِعبل» را ؛ یا امام چهارم علیه السّلام «فرزدق» را. شعرای معروفی كه شما اسمهایشان را شنیده اید - مثل فرزدق، كمیْت و دیگران - اینها سلمان زمان خودشان نبودند ؛ اینها در مقایسه با اصحاب عالی مقام ائمّه، خیلی متوسّط بودند. نه معرفتشان به قدر معرفت «زراره» و «محمدبن مسلم» و امثال اینها بود ؛ نه فعّالیتشان در محیط اهل بیت زیاد بود. اما شما می بینید امام از اینها تجلیلی می كند كه از خیلی از اصحاب بزرگوار خودش نمی كند ؛ چرا؟ به خاطر تبیین. چون اینها در یك جا حرفی زدند و نكته ای را روشن كردند كه مثل خورشیدی بر ذهنها و دلها تابیده و حقیقتی را برای مردم روشن كرده است.
این كه فرمودند: «من قال فینا شعراً و بكی أو أبكی وجب له الجنّة» - كسی شعری درباره ما بگوید و چشمی رابگرياند، بهشت بر او واجب می شود - معنایش چیست؟ معنایش این است كه بهشت را ارزان كرده اند؟ بهشتی كه این همه باید عبادت كرد تا به آن رسید، آیا آن را این طور دم دستی كرده اند؟ یا نه ؛ آن كار، آن شعر گفتن و تسخیر دل با آن شعر و انتقال یك مطلب در آن روز، آن قدر مهم بوده كه به خاطر آن اهمیت، جا داشته است كه در مقابل یك بیت شعری كه این گونه تأثیر می گذارد، بهشت را به او وعده دهند. هر وقت شعر شما این اثر را داشته باشد، بدون بروبرگرد، همان وعده بهشت در مقابلش وجود دارد. این یك محاسبه ی كاملاً منطقی و روشن است.
در زمان ما كه شما می خواهید شعر بگویید یا شعر بخوانید و مایلید در مقابلش اجر و منزلت «دِعبل» و «فرزدق» را هم داشته باشید، راهش چیست؟ راهش این است كه همان خلأیی را كه آن روز «دِعبل» یا «فرزدق» یا «كمیْت» یا بقیه شعرای اهل بیت با شعر خود پُر می كردند، پُر كنید. این مطلبی است كه من همیشه به مدّاحان و شعرای عزیز مذهبی تذكّر داده ام.
شما مدّاحان عزیزی كه این جا هستید - جمعی از جماعت حاضر، یا مدّاحید یا شوق مدّاحی دارید ؛ احتمالاً بعضی از جوانها در آینده مدّاحان بسیار خوبی هم بشوند - بدانید كه مدّاحی و ستایشگریِ ائمّه علیهم السّلام در حقیقت ستایشگری نیكی و معنویت و جهاد است ؛ ستایشگری خورشید امامت و ولایت است ؛ خورشید حقیقتی كه سعی شد آن را بپوشانند ؛ اما همین زبانهای گویا نگذاشتند. نه فقط مدّاحان و شعرا نگذاشتند، بلكه همه كسانی كه در راه معرفت دینی كار كرده اند و همه دلهای فروزنده از محبّت اهل بیت علیهم السّلام در این سیزده، چهارده قرن، نگذاشتند این خورشید پوشیده بماند. روزبه روز ابرها را از مقابل آن خورشید، بیشتر كنار زدند تا امروز به این جا رسیده ایم. این كار باید ادامه پیدا كند و حقایق اهل بیت علیهم السّلام روشن شود.
مدّاحیِ رایج در بین ما، یك حرفه دو جانبه است ؛ فقط آوازه خوانی و شعرخوانی نیست ؛ تركیب هنرمندانه ای از این دو مقوله است. البته من نمی دانم این شیوه از چه زمانی باب شده ؛ از زمان صفویّه است، از قبل از اوست، از

بعد از اوست. به هرحال امروز در جامعه ما رواج دارد. صدای خوش، آهنگ مناسب و شعر، سه رکن کار است. خودِ این شعر هم دو بخش دارد: یك بخش لفظ، یك بخش مضمون. اگر چهار پایه اصلیِ مدّاحی - یعنی صدای خوش، آهنگ درست، لفظ خوب و مضمون حقیقی متناسب با نیاز - کامل باشد، بهترین وسیله تبیین است و تأثیرش از منبر و درس فقهی ای که ما می گوییم بیشتر است. صوت و آهنگ به وسیله خود آقایان مدّاحان تأمین می شود ؛ اما لفظ و معنا باید به وسیله ی شاعر تأمین شود. بعضی از الفاظ، زیبا و پُرطمطراقند ؛ اما حاصلی ندارند و چیزی از آنها دست مستمع را نمی گیرد. بعضی از معانی‌خوب و بلندند ؛ اما با الفاظ رسایی بیان نمی شوند. اینها همه می شود عیب. کسی که مدّاحی می کند، باید خودش را در روی منبر ببیند و مستمعان را کسانی مشاهده کند که می خواهند از او چیزی بیاموزند. با این نیّت و انگیزه پشت تریبون یا منبر مدّاحی قرار گیرد.

صدای بعضی از آقایانِ مدّاحان خوب است، ولی با خواندن آنها انسان چیزی یاد نمی گیرد ؛ اما بعضی نه ؛ وقتی شعر می خوانند، معرفتی را به ما می آموزند. آنچه که می آموزیم، بهترینش آن چیزی است که ما به آن نیاز داریم. گاهی کلمات مدح آمیزی از ائمّه علیهم السّلام پشت سر هم می آوریم که نه درست مستمع به عمق این کلمات می رسد، نه با فهمیدن آن کلمات چیزی بر معرفت او اضافه می شود. اینها ارزش چندانی ندارد. اما گاهی مدّاحی که شعر می خواند، درس فاطمه زهرا سلام اللّه علیها، درس امیرالمؤمنین و درس امام حسین علیهماالسّلام را به ما منتقل می کند ؛ در نتیجه راه ما روشن می شود. این بسیار ارزش دارد. ما باید بدانیم که اگر فاطمه زهرا سلام اللّه علیها امروز در بین ما ظاهر می شدند و یك ساعت، دو ساعت و یا یك روز در بین مردم می آمدند، ما را به چه چیزی امر می کردند؟ انگشت اشاره به کدام راه از راههایی که در مقابل ما گشوده است، دراز می کردند و به ما می گفتند که از این راه بروید؟ ما باید آن را دنبال کنیم و در تبیین و تعلیم و معرفتی که می خواهیم به مستمع بدهیم، آن را ملاحظه کنیم و نیاز زمان را پُر کنیم.

نکته دیگری که بعضی از آقایان بحق اشاره کردند، این است که از برخی تعبیرات درباره ائمّه علیهم السّلام نباید استفاده کرد ؛ اینها سبك است. برای فاطمه زهرا سلام اللّه علیها - آن موجود قدسیِ والا، آن انسان برتر و آن معلّم بشر - از آن تعبیری که هر شاعری - چه شاعر درست وحسابی گوی و چه شاعر هرزه گوی - برای محبوب و معشوق خودش ذکر می کند، نباید استفاده کرد ؛ باید از تعبیرات متناسبی استفاده کرد. اعتقاد من این است که اگر شعرای عزیز ما - همچنان که امروز خوشبختانه، هم در سرود دستجمعی و هم در بعضی از شعرهایی که قبلاً آقایان خواندند، همین معنا انصافاً تأمین شده است - لفظ و معنا را برای بیان معرفتی که امروز جامعه ما نیاز دارد تا از مکتب فاطمه زهرا سلام اللّه علیها تعلیم بگیرد، به کار گیرند و آن را مدّاح با صدای خوش و آهنگ مناسبِ با این کار عرضه کند، یکی از بهترین انواع تبلیغ و ترویج صورت گرفته است ؛ یعنی همان «دعبل» و «فرزدق» و «کُمیْتِ» تاریخ در این جا ظهور و تجلّی پیدا کرده است. ارزش، همان ارزش خواهد بود و می تواند اجرهای بزرگ الهی را به دنبال خود داشته باشد.

امروز خوشبختانه اقبال مردم به این حرفه و هنر چند پهلو و چندجانبه زیاد است. جوانان در تهران و شهرستانها به جلسات مدّاحی علاقه و توجّه دارند. این، مسؤولیت شما آقایان مدّاح را مضاعف می کند. مبادا پانصد نفر، هزار نفر، گاهی ده هزار نفر در جلسه ای جمع شوند و یك ساعت برای آنها نغمه سرایی شود ؛ اما چیزی به آنها داده نشود. شما در این یك ساعت می توانید نکات زیادی را با شعر خوب منتقل کنید. البته شعر خوب - همان طور که گفتیم - تنها شعری نیست که معانیِ خوبی دارد ؛ بلکه باید شعر هنرمندانه باشد و الفاظ خوب و کلمات مناسب هم در آن به کار رفته باشد.

امیدواریم که ان شاءاللّه خدای متعال همه شما را مشمول لطف و رحمت خودش قرار دهد و منظور نظر حضرت زهرا سلام اللّه علیها و مشمول توجهات حضرت بقیةاللّه ارواحنافداه باشید. والسّلام علیکم و رحمةاللّه و برکاته